

Arbeidsdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 OSLO

Att: Anne Karine Plahter

Deres ref.
200804306-/AKG

Vår ref.
2010002029-10//GRGR/ao

Dato:
OSLO, 14.06.2010

Høring - Forslag til endringer i representasjonsregelverket

LO konstaterer at representasjon i styrende organer i enkeltsselskap og konsern har utviklet seg slik at det er bred enighet om at dette er et positivt element i norsk selskapsstyring. Dette sammen med den generelle samfunnsutviklingen tilsier at demokrati bør være hovedregelen i arbeidslivet og at det er unntakene som skal begrunnes. Antall arbeidstakere ansatt i nye organisasjons- og styringsformer der kontrakter er bestemmende er voksende og selskapslovgivningen må tilpasses denne utviklingen. LO vil derfor sterkt beklage at departementet har valgt å behandle et så viktig spørsmål som konsernordning i et høringsbrev i stedet for å gi det en sentral plass og helhetlig behandling i medvirkningsutvalget. Det er særlig beklagelig at man i høringsbrevet ikke går nærmere inn på de nye organisasjonsformene og konkret ser hvilke grupper som faller utenfor ordningen med felles representasjon. Mer prinsipielt synes det å være grunn til å reise spørsmål om hvorfor departementet sender egne lovforslag på høring parallelt med at departementet sender på høring en NOU som blant annet omhandler samme lovbestemmelser.

Når det gjelder LOs holdning til representasjon i enkeltsselskap og konsern vises det til NOU 2010:1 Medvirkning og medbestemmelse i arbeidslivet og LOs høringsuttalelsen om denne. Det kan imidlertid i denne sammenheng være grunn til å presisere to forhold. For det første at LO mener en lovfestet plikt for arbeidsgiver til å legge til rette for bedriftsdemokrati i selskaper og konserner hvor dette i dag kan kreves eller søkes om, vil gi viktige signaler om demokrati som prinsipp. For det andre at LO mener en lokal fagforening, uavhengig av organisasjonsprosent, skal ha rett til å ta initiativ på samme måte som et flertall av de ansatte, både når det gjelder bestemmelser i aksjelovene og representasjonsforskriften. Det vil både høyne statusen til fagforeninger generelt og bevisstgjøre og ansvarliggjøre fagforeningene i forhold til styrearbeid.

Generelt

Departementet foreslår en rekke endringer og omstokking, som neppe vil gjøre det enklere for brukerne. Det synes f.eks. lite naturlig å lete etter hvem som kan søke unntak i et kapittel som heter "nemnd til å behandle søknader om unntak osv". I tillegg er ikke forslaget oppdatert mht "kommunalt kontrollert aksjeselskap" som for øvrig fremstår som et svært uklart begrep.

Adgang til å inngå avtale om konsernordning

LO anser det som svært uheldig å innføre en regel om at det kan avtales ordning for konsernet som helhet, men ikke for deler. LO har i flere sammenhenger, senest i medvirkningsutvalget, tatt til orde for at det skal legges til rette for representasjon i selskap og konsern med flere enn 30 ansatte. Departementet foreslår at et flertall av de ansatte eller lokale fagforeninger som omfatter et flertall av de ansatte og konsernet kan inngå avtale om felles representasjonsordning i konsern og foretaksgrupper.

En slik avtale må rettslig sett inngås med morselskapet og ikke som foreslått med "konsernet". Det er med gjeldende rett mulig å vedtektsfeste valgreit til andre enn generalforsamlingen, f eks ansatte i selskapet eller konsernet jf aksje- og allmennaksjelovens § 6-3 og allmennaksjelovens § 6-40. LO er ikke kjent med slike ordninger i forhold til ansatte og har for så vidt også rådet tillitsvalgte til å si nei til vedtektsfestede konsernordninger. Det skyldes at vedtektsbestemte ordninger gir liten forutsigbarhet da det ensidig kan endres av den ene part. Mens Bedriftsdemokratinemndas vedtak om felles representasjonsordning gjelder inntil nemnda opphever det – og da etter at partene har gitt til kjenne sitt syn.

Forslaget forutsetter at hele konsernet skal omfattes dvs også datterselskaper utenfor Norge. Forslaget åpner ikke for å inngå avtale for deler av konsernet f eks norske selskaper – det krever fortsatt søknad til nemnda. Dersom formålet med avtaleadgangen er å få ned antall saker i nemnda synes dette noe underlig da de aller fleste søknader bare omfatter de norske datterselskapene, dvs de fleste må man fortsatt søke f eks Orkla, Aker, Norske Skog, Statoil.

En ytterligere grunn til å bevare behandlingen i nemnda er at både sekretariatet i sin saksforberedelse og nemnda i behandlingen av søknader svært ofte finner feil og mangler som må avhjelpes. LO ser med andre ord ingen grunn til at den foreslåtte avtaleadgang følges opp.

Virkeområde

LO mener gode grunner taler for at de næringer som i dag er unntatt og nå foreslås omfattet av aksjelovens ordning, blir det.

Ansatt

LO har ikke noe å bemerke til at "ansatt" endres til "arbeidstaker". LO ber imidlertid om at det i ny forskrift eksplisitt kommer til uttrykk om ansatte som har permisjon av ulike grunner, f eks utdanning, annet arbeidsforhold, svangerskap, tillitsverv i eget forbund er å anse som arbeidstaker og følgelig kan ha stemmerett og være valgbar. Konkret har dette sin bakgrunn i at tidligere særlovgivning og -forskrift for post, jernbane mv var formulert slik at det ikke var tvil om at ansatte som hadde permisjon for å utøve verv i eget forbund var valgbar og hadde stemmerett.

Unntak

LO ser positivt på forslaget om å ta ut opplistingen av momenter som nemnda kan legge vekt på ved behandling av søknader om unntak.

Lokal fagforening

LO har i flere sammenhenger, sist i medvirkningsutvalget, krevd at en lokal fagforening skal ha rett til å ta initiativ på lik linje med et flertall av de ansatte. Flere av LOs forbund understreker at en slik ordning er helt nødvendig i bransjer og organisasjoner der det er lav organisasjonsprosent, f eks handel, hotell, restaurant. NSF gjør oppmerksom på at man i utenriks sjøfart ikke har lokale fagforeninger slik at retten må gis til fagforening med tariffavtale.

- I forslag til ny forskrift foreslås en ny definisjon i § 1 bokstav e) ”flertall av arbeidstakerne: mer enn 50 prosent av det totale antallet arbeidstakere i selskapet, eller en eller flere lokale fagforeninger som representerer mer enn 50 prosent av det totale antallet arbeidstakere i selskapet”. Dette har ført til at i forslaget til forskrift nevnes ”fagforening” når man mener en enkelt fagforening – mens man både i lovforslaget og i forskriften for øvrig bare bruker ”flertall av arbeidstakerne”. Dette er i beste fall svært lite brukervennlig – og en uheldig usynliggjøring av fagforeningers rolle i forhold til bedriftsdemokratiet.

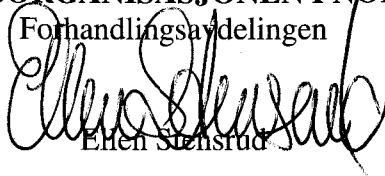
Bedriftsdemokratietnemnda

LO ser ingen grunn til å endre nemndas størrelse eller sammensetning. Bedriftsdemokrati er et lite fagområde som i praksis ofte krever god kunnskap om selskapsrett. Det er derfor en verdi i seg selv å ha flere som er oppdatert på dette. Dersom man senker antallet som forholder seg til dette, blir man fort sårbar i forhold til nyrekruttering.

Etter LOs oppfatning er det under ingen omstendighet en god løsning å ha et medlem fra en organisasjon og et varamedlem fra en annen.

LO bidrar gjerne i det videre konkrete arbeidet med å finne gode løsninger som fører til bedriftsdemokratiske ordninger for flest mulig arbeidstakere uavhengig av hvordan foretaket er eiet, organisert eller styrt.

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE
Forhandlingsavdelingen

Elen Steinstud

Gro Granden
Rådgiver